

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Баранова В.Г.
“ ___ ” _____ 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

**на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.03050801 «Фінанси і кредит»**

за темою:

«Платоспроможність страхової компанії»

Виконавець:
студентка фінансово-економічного
факультету

Пантюхіна Оксана Ігорівна

/підпис/

Науковий керівник:
старший викладач

Бондаренко Павло Валерійович

/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ:

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ У СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ.....	5
1.1. Сутність, поняття та значення платоспроможності у страховому бізнесі.....	5
1.2. Системи оцінок платоспроможності страхових компаній.....	8
РОЗДІЛ 2 ОЦІНЮВАННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «ПЕРША».....	19
2.1. Аналіз платоспроможності страхових компаній в Україні	19
2.2. Аналіз платоспроможності страхової компанії «Перша».....	31
2.3. Економіко-математичне моделювання оцінки Страхової компанії «Перша».....	46
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ.....	49
3.1. Основні напрямки вдосконалення системи управління платоспроможністю страхових компаній України.....	49
3.2. Проблеми та шляхи підвищення платоспроможності страхової компанії “Перша”.....	63
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах глобалізації фінансових ринків гостро постає питання забезпечення в кожній країні стабільного економічного росту та розвитку, яке багато в чому залежить від надійності та стабільного функціонування страхового сектору.

Страховання, як елемент соціального захисту населення має високу соціальну значимість та є важливим джерелом внутрішніх довгострокових інвестицій в економіку. За допомогою залучених коштів підприємств та населення у вигляді страхових платежів держава може фінансувати розвиток інфраструктури економіки. Такі капіталовкладення підвищують рівень зайнятості населення, а виходячи з цього підвищується й рівень життя. Тому слід звернути увагу на забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості страховика.

Як суб'єкт господарської діяльності страхова організація взаємодіє в сфері фінансів з різними категоріями осіб та суб'єктів, котрі цікавляться поточним фінансовим станом страховика, тенденціями його зміни, а також прогнозом фінансових результатів. Тому й виникає необхідність в оцінці платоспроможності страховика, як основної характеристики динаміки його фінансового стану.

Метою роботи є дослідження теоретичних питань стосовно поняття платоспроможності, його сутності та значення у страховому бізнесі, аналіз показників, що характеризують платоспроможність страхової компанії та надання рекомендацій щодо підвищення рівня платоспроможності страхових компаній в Україні, зокрема на прикладі ПрАТ Страхова компанія "Перша".

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- Виявити сутність, поняття та значення платоспроможності у страховому бізнесі.
- Проаналізувати системи оцінок платоспроможності страхових компаній.

- Проаналізувати платоспроможність страхових компаній в Україні.
- Зробити аналіз платоспроможності «Страхової компанії «Перша».
- Здійснити економіко-математичне моделювання оцінки «Страхової компанії «Перша».

Предмет дослідження – економічні відносини щодо забезпечення платоспроможності страхової компанії.

Об'єкт дослідження – процес забезпечення належного рівня платоспроможності страхової компанії.

Основними методами дослідження, які були використані у роботі є: методи теоретичного узагальнення та порівняння; табличні, статистичні, графічні методи; методи абстрактного та конкретного; методі системного та комплексного підходу; економіко-математичні методи.

Основними інформаційними джерелами, які були використані під час написання даної роботи є: наукові статті, праці вчених в області економіки та страхування, закон України “Про страхування”, періодична література, навчальні посібники, інтернет ресурси, бухгалтерська звітність.

ВИСНОВКИ

У даній роботі було розглянуто поняття та значення платоспроможності страхової компанії. Досліджено показники та критерії оцінки платоспроможності страхових компаній.

Проаналізовано стан страхового ринку за період 2013-2017 рр. Визначено, що для покращення забезпечення платоспроможності страхових компаній слід звернутися до методологій розроблених Європейським Союзом і адаптувати їх для українського страхового ринку, що у свою чергу посприє тому, що страхувальники і застраховані отримають гарантії, що страховики будуть вдосконалювати свою практику ризик-менеджменту і матимуть необхідний рівень капіталу, що в свою чергу, сприятиме підвищенню довіри страхувальників до страхових компаній, через мінімізацію ймовірності їх банкрутства. Також, як результат впровадження європейських методологій підвищиться керованість і прогнозованість страхової системи України, що, в свою чергу, дозволить повноцінно виконувати властиві їй функції та підтримувати платоспроможність компаній на належному рівні.

Результати дослідження стосовно покращення платоспроможності вітчизняних страхових компаній свідчать про важливість перейняття зарубіжного досвіду, а саме пристосування до другої директиви платоспроможності Європейського Союзу, яка носить назву Solvency II. Визначено, що українська модель забезпечення платоспроможності є дуже спрощеною відносно “Solvency II” і не враховує ризиковість та структуру страхового та інвестиційного портфеля страховика. Також при розрахунку нормативного запасу платоспроможності в сфері страхування життя українська модель не враховує операцій перестрашування, в той час як європейський підхід якраз акцентує увагу на цих операціях як при розрахунку, так і при управлінні платоспроможністю. Також Національна комісія, що здійснює державне регулювання ринку фінансових послуг, до недавнього часу мала дуже обмежені можливості щодо застосування заходів раннього запобігання кризовим ситуаціям у страхових компаніях. Проте повноцінна реалізація в Україні принципу контролю якісних параметрів діяльності страхової компанії та принципу ринкової прозорості дала б можливість

заздалегідь вирішити багато системних проблем страхового ринку, зокрема запобігти появі неплатоспроможних страховиків.

На основі проведеного аналізу платоспроможності ПрАТ Страхова компанія «Перша», результати якого дають змогу зробити висновок, що в цілому досліджувана страхова компанія має стійкий фінансовий стан. Аналіз структури власного капіталу показав, що компанія з кожним роком покращує своє становище на страховому ринку і цим збільшує свою платоспроможність. Забезпеченість страховими резервами дає підстави стверджувати, що страхова організація у повній мірі здатна виконувати свої поточні зобов'язання шляхом використання резервів зі страхування життя, в склад яких входять математичні резерви та резерви належних виплат.

Таким чином, ПрАТ Страхова компанія «Перша» є фінансово надійною страховою компанією, яка здатна вчасно і повністю покрити поточні витрати та виконати свої зобов'язання перед страхувальниками.

На підставі проведеного аналізу було запропоновано наступні заходи щодо підвищення платоспроможності ПрАТ Страхова компанія «Перша»: підвищення показника фінансової стійкості страховика за рахунок управління дебіторською заборгованістю та грошовими коштами компанії; розвивати практику перестраховування; розумне (оптимальне) розміщення страхових резервів в дохідні активи має забезпечувати умови безперебійних виплат страхових відшкодувань та страхового забезпечення; збільшення рівня страхових виплат, що призведе до підвищення довіри до страхової компанії і відповідного збільшення надходження страхових платежів; підвищення рівня ліквідності та інш.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шелехов А.А. Платоспроможність страховика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://readbookz.net/book/114/2918.html>
2. Журавльова Ю. Ю. Сутність платоспроможності // Фінанси України. – 2006. – №1. – С.116-120.
3. Іонін, Є. Розв'язання питань методологічного обґрунтування понять "платоспроможність" і "ліквідність" // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – №6. – С.30-42.
4. Шірінян Л. В. Рейтингова система і рейтинг-оцінка фінансової стійкості страхо- вих компаній України / Л. В. Шірінян // Світ фінансів. – 2007. – № 2. – С. 152–163.
5. Клепікова О. А. Розробка моделей оцінки економічної спроможності страхової компанії з використанням сучасних технологій імітаційного моделювання / О. А. Кле- пікова //Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип. 2(1). – С. 32-39.
6. Європейські стандарти платоспроможності страхових компаній (Solvency 1 та Solvency 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ufin.com.ua/analit_mat/sdu/015.htm – Назва з екрану.
7. Директива 2009/138/ЄС Solvency II Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua/746.html> – Назва з екрану.
8. Методика оценки финансовой устой- чивости и платежеспособности Страховой компании [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [file:///E:/UPLOAD/metodika%20\(3\).pdf](file:///E:/UPLOAD/metodika%20(3).pdf) – Назва з екрану.
9. Контроль платоспроможності страхових компаній. [Электронный ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1342012042539/strahova_sprava/kontrol_platospromozhnosti_st_rahovih_kompaniy – Назва з екрану.
10. Показники оцінки фінансового стану страховика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.virtual.ks.ua/essaysterm-papers-and->

diplomas/6982-performanceevaluation-of-the-financial-condition-of-theinsurer.html –

Назва з екрану.

11. Опешко Н.С. Вплив положень Solvency II на розвиток національного ринку страхових послуг / Н. С. Опешко // Розвиток ринків фінансових послуг в умовах глобалізації: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (29 листопада 2012 р.). – Х.: ХНЕУ, ТО Ексклюзив, 2012. – С. 85-87.

12. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Державної Комісії регулювання ринків фінансових послуг від 17.03.2005 р.- № 3755 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://expert-rating.com/data/upload/PIratings/rk_gosfinuslug_3755_strah.pdf – Назва з екрану.

13. Закон України “Про страхування” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80/page2>

14. Офіційний сайт “СК “Перша”. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://persha.ua/>

15. Підсумки діяльності страхових компаній України за 2017 рік. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2017_rik/sk_%202017.pdf

16. Підсумки діяльності страхових компаній України за 2016 рік. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/sk_%202016.pdf

17. Підсумки діяльності страхових компаній України за 2015 рік. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/DepFinMon/zvitni_dani/sk_%202015.pdf

18. Підсумки діяльності страхових компаній України за 2014 рік. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/sektor/sk_%202014.pdf

19. Підсумки діяльності страхових компаній України за 2013 рік. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_%202013.pdf

20. Аналіз сучасного стану страхового ринку в Україні. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics», №7 (2018).

[Електронний ресурс] Режим доступу: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/7-2018/UKR/melnyk.pdf>

21. Річна фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «Перша» за 2014 рік. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://persha.ua/files/zvit_2014.doc

22. Річна фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «Перша» за 2015 рік. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://persha.ua/files/zvit_2015.pdf

23. Річна фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «Перша» за 2016 рік. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://persha.ua/files/zvit_2016.pdf

24. Річна фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «Перша» за 2017 рік. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://persha.ua/zvit_2017.html

25. Науковий блог Національний університет Острозька Академія. Механізм забезпечення платоспроможності страховика в умовах сучасних тенденцій страхового ринку України. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/2016/механізм-забезпечення-платоспроможн/>

26. Кармановська М.Ю. Регулювання платоспроможністю страхової компанії. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.lawmix.ru/bux/54247>

27. Ткаченко Н.В. Новітні підходи до оцінки платоспроможності страхових компаній в рамках Solvency II / Н.В. Ткаченко // Банківська справа. – 2010. – № 4. – С. 62-71.

28. Шірінян Л.В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків / Л.В. Шірінян // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 9. – С. 173-178.

29. Науковий блог Національний університет Острозька Академія. Забезпечення платоспроможності страхових компаній та їх модернізація на основі європейського досвіду. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/2014/zabezpechennya-platospromozhnosti-strahovyh-kompanij-ta-jih-modernizatsiya-na-osnovi-jevropejskoho-dosvidu/>

30. Овсак О.П. та Коноваленко О.А. Визначення факторів фінансової стійкості страхової компанії. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/viewFile/519/503>

31. Михайлов Р.В. Сучасні методичні підходи до оцінки платоспроможності страхових компаній в процесі регулювання страхового

ринку / Р.В. Михайлов // Фондовий ринок. – 2012. – № 40. – С. 14-19.

32. Тендериць С.В. Шляхи підвищення ефективності управління платоспроможністю страхової компанії / С.В. Тендериць // Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції “Формування єдиного європейського простору та розвиток світової фінансової думки”.

33. Ткаченко Н. Фінансова стійкість страхових компаній: теоретичні підходи / Н. Ткаченко // Фінанси України. – 2009. – № 6. – С. 104-121.

34. Світлична О.С. Актуальні проблеми рейтингування страхових компаній. - 2010. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/10005/1/33.pdf>

35. Стрілець Є. Рейтингове оцінювання ефективності діяльності страхових компаній. – 2014. [Електронний ресурс] Режим доступу: file:///C:/Users/Admin/Downloads/efdu_2014_40_65.pdf

36. Фінансово-економічна діяльність страховика. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.readbook.com.ua/book/9/318/>

37. Юхименко В.М. Діагностика банкрутства страхових організацій. – 2016. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://expert-rating.com/data/upload/PI-ratings/rk_gosfinuslug_3755_strah.pdf

38. Рейтинги страхових компаній України. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife>